

PRÁVNÍ INSTITUTY

Přičitatelnost vědění o právně významných okolnostech
právníckým osobám

Přičitatelnost vědění o právně významných okolnostech právníckým osobám

Luboš Brim

Brim, L. Přičitatelnost vědění o právně významných okolnostech právníkům osobám. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2025, 148 s.

Bibliografické informace Národní knihovny České republiky. Národní knihovna České republiky uvádí tuto publikaci v České národní bibliografii. Podrobné bibliografické údaje jsou k dispozici na internetu na adrese <https://www.nkp.cz/>.

Monografii napsal Mgr. Bc. Luboš Brim, Ph.D.
Vydalo Nakladatelství C. H. Beck v Praze v roce 2025
Jungmannova 750/34, 110 00 Praha, Nové Město, beck@beck.cz
Odpovědná redaktorka: JUDr. Tereza Patočková
Vydání první
Sazba: Cadis Praha
Tisk: Marten, spol. s r. o.

© Nakladatelství C. H. Beck, 2025

ISBN 978-80-7699-003-6

O autorovi

Mgr. Bc. Luboš Brim, Ph.D., (* 1988) je absolventem Právnické fakulty Masarykovy univerzity. Na katedře občanského práva téže fakulty působí od roku 2020 jako asistent a od roku 2023 coby odborný asistent. Ve své publikační činnosti se zaměřuje na problémy náležející do obecné části občanského práva a na právo závazkové, zejména na institut bezdůvodného obohacení.

Předmluva

Problém vědění právnické osoby může pisatele i čtenáře inspirovat k úvahám o podstatě právnických osob jakožto entit skutečně existujících ve společenské realitě či jako umělých, právem konstruovaných jevů. Tento text si nicméně neklade žádné dalekosáhlé teoretické ambice. Usiluje pouze o identifikaci podmínek, které musí být v českém právu splněny pro to, aby mohla být právnická osoba považována za nositele znalosti o určitém právně významném faktu.

Ačkoli dané téma v české právní vědě dosud nebylo monograficky zpracováno, není tuzemské rozhodovací praxi ani dogmatice neznámé. Předložené pojednání se tak může vztahovat k diskuzi nad otázkami, které již v našem prostředí byly nastoleny, a zároveň mu zůstává zachováno dostatečně široké pole pro otevírání otázek nových. Při řešení problémů v českém diskurzu již reflektovaných i problémů zde dosud nerozebíraných pak tento spis užívá argumentační aparát inspirovaný německou právní vědou, usiluje nicméně o nalezení vnitřně koherentního řešení, jež je hodnotově ukotvené v základních principech našeho soukromého práva a účinné právní úpravě.

Výsledný text vychází z disertační práce, která byla v roce 2023 obhájena na Právnické fakultě Masarykovy univerzity. Rád bych na tomto místě vyjádřil poděkování prof. Kateřině Ronovské za vedení v průběhu mého doktorského studia a oponentům této práce prof. Karlu Beranovi a prof. Janu Hurdíkovi za jejich připomínky. Poděkovat bych chtěl rovněž Kateřině Blišové, která svými komentáři přispěla k odstranění řady nedostatků této publikace. Dřívější verze kapitol I a III byly uveřejněny v časopise *Právník vědění členů orgánů právnické osoby*. Za podněty k těmto textům proto děkuji rovněž Radku Rubanovi a anonymním recenzentům uvedených statí.

Brno, prosinec 2024

Luboš Brim

Obsah

O autorovi	V
Předmluva.....	VII
Seznam použitých zkratk.....	XI

Úvod.....	1
------------------	----------

KAPITOLA I. Vědění v občanském právu..... 6

1. Úvod.....	6
2. Pojem vědění	7
3. Rozlišení pozitivního a normativního vědění	11
4. Další formulační odlišnosti vědomostních norem.....	14
5. Pozitivní vědění jako právní skutečnost ve světle § 4 odst. 2 ObčZ	21
6. Prokazování vědění.....	24
7. Právní relevance zapomnění	26
8. Uložené informace jako vědění	27
9. Závěr.....	30

KAPITOLA II. Organizační povinnost k řádnému nakládání s informacemi 32

1. Úvod.....	32
2. Povinnost k řádnému nakládání s informacemi jako odpověď na problém rozštěpení vědění.....	33
3. Vývoj povinnostního modelu přičítání vědění	35
4. Obsah povinnosti k řádnému nakládání s informacemi	38
5. Právní povaha povinnosti k řádnému nakládání s informacemi	41
6. Meze přičítání vědění na základě porušení povinnosti k řádnému nakládání s informacemi	42
7. Relevance normativního vědění jako základ povinnosti k řádnému nakládání s informacemi	43
8. Závěr.....	46

KAPITOLA III. Přičítání vědění členů orgánů právnické osoby... 48

1. Úvod.....	48
2. Pojem přičítání	49
3. Dobrá víra a vědění	55
4. Pojem orgánu právnické osoby.....	56

5. Absolutní a relativní přiřítání vědění členů orgánů právnické osoby.....	59
5.1 Vývoj v Německu	59
5.2 Vývoj ve Švýcarsku	63
5.3 Dílčí závěr	64
6. Základní východiska přiřítání vědění členů orgánů právnické osobě v českém právu	65
7. Dílčí problémy přiřítání vědění členů orgánů právnické osobě v českém právu	70
7.1 Přiřítatelnost vědění jednotlivých členů orgánu právnické osoby tomuto orgánu.....	70
7.2 Přiřítatelnost vědění člena orgánu právnické osoby v případě střetu zájmů.....	73
7.3 Přiřítatelnost soukromého vědění člena orgánu právnické osoby.....	75
7.4 Přiřítatelnost vědění bývalého člena orgánu právnické osoby tomuto orgánu.....	79
7.5 Přiřítatelnost vědění členů nejvyššího orgánu právnické osobě..	80
8. Závěr.....	84

KAPITOLA IV. Přiřítání vědění zástupců ve vůli..... 87

1. Úvod.....	87
2. Pojem zastoupení	88
3. Hodnotové zdůvodnění přiřítání vědomí zástupce	91
4. Teorie reprezentace jako východisko přiřítání vědění zástupce ve vůli.....	94
5. Zásadní omezení přiřítatelnosti na skutečně jednajícího zástupce ..	98
6. Přiřítání vědění při společném zástupčím oprávnění	101
7. Přiřítání vědění nabytého před vznikem zástupčího oprávnění....	104
8. Vyloučení přiřítání vědění v případě střetu zájmů.....	105
9. Závěr.....	110

KAPITOLA V. Přiřítání vědění kvaziorgánů a zástupců ve vědění 111

1. Úvod.....	111
2. Kvaziorgány	111
3. Zástupci ve vědění	113
3.1 Vymezení vědomostního zastoupení v německém právu a jeho kritika.....	115
3.2 Modifikované vymezení vědomostního zastoupení	119
4. Kvaziorgány a vědomostní zástupci v české judikatuře a literatuře ..	122
5. Závěr.....	123

Závěr..... 125

Seznam použité literatury 129

Seznam použitých zkratek

BG	Bundesgericht (Spolkový soud Švýcarské konfederace)
BGB	Bürgerliches Gesetzbuch (občanský zákoník Spolkové republiky Německo)
BGH	Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr Spolkové republiky Německo)
EÚLP	sdělení č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících, ve znění pozdějších předpisů
DCFR	Draft Common Frame of Reference
LPS	usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů
ObčZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OZř	zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
ZGB	Schweizerisches Zivilgesetzbuch (občanský zákoník Švýcarské konfederace)
ZOK	zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů

KAPITOLA II.

Organizační povinnost k řádnému nakládání s informacemi

1. Úvod

Výklad ve třetí a čtvrté kapitole tohoto spisu bude zaměřen na identifikaci osob, jejichž vědění lze přičítat právnické osobě, a podmínek, za nichž je toto přičítání možné. Významným nástrojem k řešení zmíněných problémů bude pojem organizačních povinností. Organizační povinností (*Organisationspflicht*) lze v nejobecnější rovině rozumět povinnost určitým způsobem plánovitě uspořádat svou právní sféru.⁹⁴ Konkrétněji jde o povinnost nastavit své poměry tak, aby bylo minimalizováno nebezpečí, jež v důsledku existence složitější organizační struktury vzniká třetím osobám.⁹⁵ Vytvoření komplexní organizace založené na dělbě práce, mezi něž se řadí i (minimální organizační strukturou nutně vybavené) právnické osoby, totiž vyvolává dodatečná rizika a je společensky žádoucí, aby ten, kdo danou organizaci ke svému prospěchu provozuje, tato rizika minimalizoval.⁹⁶ Pobídky k jejich minimalizaci lze založit pomocí institutu organizačních povinností, neboť prostřednictvím sankcí za porušení těchto povinností se negativní důsledky vzpomínaných rizik přenášejí ze třetích osob na samotného provozovatele dotčené organizace.

Z vytvoření složitější organizace založené na dělbě práce vyvstávají krom jiných nebezpečí též rizika související s pohybem informací. K jejich minimalizaci slouží speciální organizační povinnost: povinnost k řádnému nakládání s informacemi.⁹⁷ V této kapitole se pokusím blíže osvětlit smysl

⁹⁴ Matusche-Beckmann, A. Das Organisationsverschulden. Tübingen: Mohr Siebeck, 2001, s. 9–13.

⁹⁵ Wilhelmi, R. Risikoschutz durch Privatrecht. Tübingen: Mohr Siebeck, 2009, s. 161–164.

⁹⁶ Frensch, B. In: Prütting, H., Wegen, G., Weinreich, G. Bürgerliches Gesetzbuch: Kommentar. 11. Auflage. Köln: Luchterhand, 2016, s. 1826.

⁹⁷ Poněkud odlišně Jung dovozuje, že hodnotové zdůvodnění existence povinnosti k řádnému nakládání s informacemi není namísto hledat v rozložení rizik, ale v ochraně jistoty a snadnosti právního styku, což však není s výkladem prosazovaným v tomto textu v podstatném rozporu, neboť argumentace založená na rozložení rizika plynoucího z vytvoření složitější organizace rovněž slouží k ochraně aktérů soukromoprávního styku (Jung, S. Wissenszurechnung und Wissensverantwortung bei juristischen Personen. Baden-Baden: Nomos, 2017, s. 238–241).

organizační povinnosti k řádnému nakládání s informacemi a provedu základní rozbor jejího obsahu. Budu se rovněž věnovat otázce, kde lze pro použití právě zmíněné povinnosti nalézt oporu v českém právním řádu a jaké to má implikace pro zde navrhovaný model přiřítání vědění.

2. Povinnost k řádnému nakládání s informacemi jako odpověď na problém rozštěpení vědění

Jednou ze základních premis tohoto textu je, že vědění je pro právo významné jako okolnost rozhodování a jednání. Na toho, kdo přijal určité rozhodnutí, respektive jednal určitým způsobem, ačkoli byl nadán věděním o stanovených faktech, totiž právní řád nahlíží přísněji než na nevědoucího, k němuž alespoň v některých případech právo přistupuje s větší shovívavostí a jemuž poskytuje ochranu.⁹⁸ Vytváření právnických osob coby složitějších organizačních struktur, založených na společensky nezbytné a nevyhnutelné dělbě práce, však nezřídka vede k tomu, že osoba, která v rámci předmětné organizace v určité záležitosti činí rozhodnutí nebo jedná navenek, není totožná s osobou, jíž jsou v rámci téže organizace dostupné znalosti, které jsou pro toto rozhodování či jednání relevantní. Popsaný stav lze označit jako rozštěpení vědění (*Wissensaufspaltung*).⁹⁹

Na problém rozštěpení vědění a z něj vyplývající rizika lze reagovat různými způsoby. Jednu extrémní pozici by představovalo důsledné setrvání na pravidlech, jež umožňují právníce osobě přiřítat vědění pouze těch subjektů, jež za ni rozhodují a jednají v otázkách, kterých se dané vědění týká. V souladu s tímto náhledem by znalost právníce osoby o právně významné okolnosti musela být vyloučena, pakliže by osoba, jež náleží k její organizační struktuře a je vybavena určitou informací, své vědění nepředala těm, kdo jsou oprávněni na jejím základě rozhodovat a jednat. Druhá krajní pozice by mohla spočívat na odpovědnosti právníce osoby za celou svou organizační strukturu a veškeré vědění, jež je v ní rozptýleno. Posléze uvedený náhled je spjat s argumentem rovným postavením, podle něhož by se ten, kdo jedná s právníkou osobou, v zásadě neměl ocitát v méně příznivém postavení než ten, kdo jedná s osobou fyzickou (k této argumentaci blíže viz podkapitulu III.2). Jelikož fyzická osoba (neprovokuje-li v součinnosti s dalšími subjekty složitější organizační strukturu)

⁹⁸ Ochrana toho, kdo z omluvitelných důvodů neví o určité právně významné okolnosti, je podstatou obecné občanskoprávní zásady ochrany dobré víry (*Lavický, P.* In: *Lavický, P. a kol.* Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 2. vydání Praha: C. H. Beck, 2022, § 7, marg. č. 3–4).

⁹⁹ *Buck, P.* Wissen und juristische Person: Wissenszurechnung und Herausbildung zivilrechtlicher Organisationspflichten. Tübingen: Mohr Siebeck, 2001, s. 312–313, *Jung, S.* Wissenszurechnung und Wissensverantwortung bei juristischen Personen. Baden-Baden: Nomos, 2017, s. 203–204, *Fietz, T.* Die Wissenszurechnung gegenüber juristischen Personen. Berlin: Duncker & Humblot, 2021, s. 128–129.

žádného rozštěpení vědění není schopna, nelze tento jev zohledňovat ani u osoby právnické a je ji nutné pokládat za nositele znalostí všech subjektů, které plní svěřené úkoly v rámci její organizace.

Obě tato vyhraněná stanoviska jsou však problematická, neboť značně vychylují rovnováhu zájmů dotčených subjektů; v prvním případě v neprospěch třetích osob, jež s právnickou osobou přicházejí do kontaktu, ve druhém případě v neprospěch právnické osoby samotné. Vyloučení přičítání vědění osob, jež nejsou vybaveny oprávněním za právnickou osobu rozhodovat a jednat, by bylo v rozporu s argumentem, dle něhož by rizika vyplývající z dělby práce – mezi něž lze zařadit i rozštěpení vědění – měl nést ten, kdo z dělby práce čerpá prospěch a vykonává kontrolu nad organizací, v rámci níž k odloučení rozhodovacích kompetencí a znalostí dochází.¹⁰⁰ Naopak zcela paušální přičítání veškerého vědění přítomného ve sféře právnické osoby by se přičilo hodnotovým rozhodnutím zákonodárce, jenž prostřednictvím norem obsažených v § 151 odst. 2 a § 436 odst. 2 ObčZ vymezil relativně určité okruhy osob, u nichž pokládá za opodstatněné přičítání vědění jinému. Dovození přičitatelnosti znalostí všech osob působících v rámci organizační struktury právnické osoby by tuto selektivnost pravidel o přičítání vědění popíralo.

Uměřenou pozici, jež v zájmu ochrany soukromoprávního styku racionálně modifikuje a upřesňuje zákonodárcem předvídaný výčet subjektů, jejichž vědomí lze právnické osobě přičítat, a zároveň na právnickou osobu neklade nepřiměřené požadavky, lze nalézt s pomocí konceptu organizačních povinností. Ten otevírá prostor pro diferencované posouzení jednotlivých případů rozštěpení vědění a vyhodnocení, nakolik je namíste právnické osobě přičítat určitou znalost, na základě citlivého zvážení veškerých okolností konkrétního skutkového děje.¹⁰¹

¹⁰⁰ Takový náhled by rovněž právnické osobě umožňoval vyhnout se negativním právním následkům vědění tím, že by vytvořila složitější mechanismus dělby práce a izolovala rozhodovací centra od přístupu k právně relevantním informacím, což je společensky nežádoucí (Nobbe, G. Die Wissenszurechnung in der Rechtsprechung des Bundesgerichtshofs. In: Hadding, W., Hopt, K. J., Schimansky, H. Neues Schuldrecht und Bankgeschäfte. Wissenszurechnung bei Kreditinstituten. Bankrechtstag 2002. Berlin: De Gruyter, 2003, s. 152–153, Fietz, T. Die Wissenszurechnung gegenüber juristischen Personen. Berlin: Duncker & Humblot, 2021, s. 128–129).

¹⁰¹ Podobně viz Fietzovu obhajobu organizačních povinností jako nástroje k vyváženému (oběma extrémům se vyhýbajícímu) řešení problému přičítání vědění odpoutaného od jednání (*handlungsunabhängige Wissenszurechnung*), tedy vědění, jímž disponuje osoba odlišná od toho, kdo právně relevantním způsobem jedná (Fietz, T. Die Wissenszurechnung gegenüber juristischen Personen. Berlin: Duncker & Humblot, 2021, s. 128–129, 138–162). Těž Grigoleit nachází smysl pojetí přičítání vědění založeného na organizačních povinnostech v možnosti přičítat vědění, které není dáno u jednatelského aktéra (Grigoleit, H. C. Zivilrechtliche Grundlagen der Wissenszurechnung. Zeitschrift für das Gesamte Handels- und Wirtschaftsrecht, 2017, č. 181, s. 193).

3. Vývoj povinnostního modelu přičítání vědění

Model přičítání znalostí na bázi organizačních povinností byl rozpracován ve vzájemné interakci německé judikatury a dogmatiky na konci 80. let a v 90. letech 20. století. Nejprve Spolkový soudní dvůr v rozsudku z 8. 12. 1989 judikoval, že problematiku přičítání vědění členů orgánů právnické osoby (v daném případě obce) nelze řešit s pojmově-logickou přísností (*logisch-begrifflicher Stringenz*), ale hodnotovým posouzením (*wertender Beurteilung*). V rámci těchto úvah je pak zapotřebí vyrovnat (*ausgleichen*) strukturní zvláštnosti organizačního rozštěpení funkcí uvnitř obce, a to jak po stránce osobní, tak po stránce časové (čímž je míněna možnost změny osob zastávajících jednotlivé funkce), a to tak, aby subjekt, jenž uzavřel hospodářsky významnou smlouvu s obcí, nestál v horším postavení, než kdyby smlouvu uzavřel s osobou fyzickou. Soud explicitně přiznal význam povaze rozhodné informace, neboť uvedl, že se jednalo o vědění typicky uchovávané ve spisech (*typischerweise aktenmäßig festgehaltene Wissen*), jež lze obci – v zájmu ochrany soukromoprávního styku a náležitého rozdělení rizik při podobných obchodech – přičítat i poté, co se změnilo personální obsazení jejích orgánů.¹⁰²

Bohrer v komentáři k tomuto rozhodnutí uvedl, že vyslovené závěry se nikterak neomezují na obce či jiné osoby veřejného práva, ale že jsou použitelné obecně, a formuloval přitom princip odpovědnosti za vědění (*Wissensverantwortung*). Shromažďování a využívání informací, jež jsou právnické osobě dostupné, není věcí její libovůle, ale podléhá normativním požadavkům, vyplývajícím z potřeby ochrany soukromoprávního styku. Jádrem principu odpovědnosti za vědění je myšlenka, že účastník právního styku musí při shromažďování, dokumentaci a využívání informací brát ohled na zájmy třetích osob. Z naznačeného principu lze pak s přihlédnutím k povaze předmětné informace a jednání, pro něž má tato informace relevanci, vyvozovat, komu má jít k tíži riziko nedostatku vědění (*Wissensdefizit*).¹⁰³

Spolkový soudní dvůr na Bohrerovo pojetí explicitně odkázal v rozsudku z 24. 1. 1992, kde se zabýval tím, zda je při majetkových dispozicích obcí přičitatelné vědění pracovníků stavebního úřadu. Přiklonil se zde k odpovědi negativní, neboť usoudil, že nelze dovozovat existenci povinnosti obce zajistit výměnu informací mezi stavebním úřadem a majetkovým odborem obecního úřadu. Ačkoli ovšem v konkrétní situaci důvody pro přičtení vědění na základě porušení organizačních povinností neshledal, a přestože model přičítání založený na odpovědnosti za vědění dosud přímo nepřijal za vlastní, v obecné rovině použitelnost tohoto nástroje připustil, a to

¹⁰² Rozsudek BGH z 8. 12. 1989, sp. zn. V ZR 246/87, NJW 1990, 975.

¹⁰³ Bohrer, M. Wissenszurechnung bei Organen juristischer Personen, Deutsche Notar-Zeitschrift, 1991, č. 2, s. 129–130. Později shodně Buck-Heeb, P. In: Hauschka, C. E. Corporate Compliance Handbuch der Haftungsvermeidung im Unternehmen. 3. Auflage. München: C. H. Beck, 2016, § 2, marg. č. 24.

navíc nejen na úrovni orgánů, ale též na úrovních nižších (*unterhalb der organschaftlichen Ebene*), tj. zejména ve vztahu k zaměstnancům a jiným pomocníkům právnické osoby.¹⁰⁴

Na zmíněná rozhodnutí Spolkového soudního dvora pak navázali svými analýzami Grunewald, Medicus a Taupitz, kteří přiřítání vědění na bázi organizačních povinností uchopili soustavněji. Grunewald ve své koncepci přiřítatelnosti vědění právnické osobě vyšla z předpokladu, že pravidla o přiřítání znalostí jsou stanovena na ochranu (smluvního) protějšku právnické osoby, proto by se rozsah přiřítatelného vědění měl řídit rozumnými očekáváními tohoto subjektu, jenž vstupuje do styku s právnickou osobou. Jeho očekávání se přitom mohou upínat především k tomu, že bude právnická osoba řádně vnitřně uspořádána. Pro přiřítání vědění právnické osobě je pak klíčová osoba toho, kdo za právnickou osobu v záležitosti, pro niž je daná informace relevantní, jedná. Podstatné však není, do jaké míry by byla jednajícím subjektu příslušná znalost skutečně dostupná, ale to, nakolik by mu byla dostupná v náležitě organizované právnické osobě (*ordnungsgemäß organisierten juristischen Person*).¹⁰⁵

Medicus se, vycházející z argumentu rovným postavením, přihlásil k názoru, že by rizika distribuce vědění měl nést ten, kdo organizaci, v níž takový stav vzniká, vytvořil a může ji kontrolovat. Doplnil, že tato úvaha musí platit nejen pro obce, jimž se v citovaných judikátech věnoval Spolkový soudní dvůr, a jiné veřejnoprávní organizace, nýbrž pro všechny formy organizací, v nichž může docházet k rozštěpení vědění. Použitelnost uvedené argumentace se přitom podle jeho názoru neomezuje na vědění získané členy orgánů právnické osoby, jelikož dopadá i na znalosti dalších pracovníků.¹⁰⁶ Přiřítatelnost vědění pak nemusí být determinována toliko postavením osoby, která informaci získala, leč také povahou předmětné informace (rozpoznatelností jejího právního významu), která má vliv na to, do jaké míry lze po právnické osobě požadovat její zachycení a uchovávání.¹⁰⁷

Taupitz pak navázal na Grunewald formulací obecné teze, že právnické osobě lze přiřítat vědění těch, kdo se nepodíleli na jednání, pro něž je příslušná znalost relevantní, pakliže by vědění daných subjektů bylo v případě řádné organizace vnitřní komunikace dostupné tomu, kdo za právnickou osobu

¹⁰⁴ Rozsudek BGH ze 24. 1. 1992, sp. zn. V ZR 262/90, NJW 1992, 1099.

¹⁰⁵ Grunewald, B. Wissenszurechnung bei juristischen Personen. In: Beisse, H., Lutter, M., Nierger, H. (eds.) Festschrift für Karl Beusch zum 68. Geburtstag am 31. Oktober 1993. Berlin, New York: De Gruyter, 1993, s. 301–320. Ve shodě s ní Nobbe, G. Die Wissenszurechnung in der Rechtsprechung des Bundesgerichtshofs. In: Hadding, W., Hopt, K. J., Schimansky, H. Neues Schuldrecht und Bankgeschäfte. Wissenszurechnung bei Kreditinstituten. Bankrechtstag 2002. Berlin: De Gruyter, 2003, s. 152–153.

¹⁰⁶ K použitelnosti povinnostního modelu přiřítání na všechny subjekty plnicí funkce v rámci struktury právnické osoby, netoliko na členy jejích orgánů, viz také Fietz, T. Die Wissenszurechnung gegenüber juristischen Personen. Berlin: Duncker & Humblot, 2021, s. 147.

¹⁰⁷ Medicus, D. Probleme der Wissenszurechnung. Versicherungsrecht. Sonderheft. Karlsruher Forum, 1994, s. 11–12.

skutečně jednal. Na základě úvahy o rozložení rizik plynoucích z dělby práce, kterou zastoupený využívá ke svému prospěchu, a ochraně důvodných očekávání třetích osob, jež s právnickou osobou vstupují do kontaktu, dospívá k závěru, že právnické osobě nelze přičítat vědění všech subjektů figurujících v rámci její struktury, jsou jí ovšem přičitatelné znalosti aktérů, jejichž znalosti by byly k dispozici těm, kdo za právnickou osobu jednají, kdyby v ní byla dána řádná (*ordnungsgemäßer*), tj. optimální (*optimaler*) organizace vnitřní komunikace.¹⁰⁸

Vývoj završil rozsudek Spolkového soudního dvora ze 2. 2. 1996, který se k právě připomenutým doktrinálním závěrům o existenci povinnosti řádné organizace informačních toků přihlásil a konstatoval, že je možné založit vědomost právnické osoby nejen na pozici nositele vědění v organizační struktuře právnické osoby, nýbrž též na myšlence ochrany soukromoprávního styku a s tím spjaté povinnosti řádné organizace interních komunikačních procesů. Současně vymezil hranice přičítání vědění na bázi organizačních povinností, neboť uvedl, že po právnické osobě nelze rozumně požadovat, aby bez jakéhokoli věcného a časového omezení shromažďovala veškeré informace, s nimiž přijde do styku (je tedy nutné hodnotit charakter příslušné informace, zejména to, do jaké míry bylo možné rozpoznat její potenciální právní relevanci).¹⁰⁹ Na tento rozsudek pak navázala další judikatura Spolkového soudního dvora, která již s přičítáním vědění na základě povinnosti řádné správy informací pracovala jako s obecně přijímaným východiskem.¹¹⁰ V současnosti je tak koncepce, jež odvozuje přičitatelnost vědění právnické osobě od organizační povinnosti k řádnému nakládání s informacemi, německou rozhodovací praxí a komentářovou literaturou přijímána jako „platné právo“.¹¹¹

¹⁰⁸ *Taupitz, J.* Wissenszurechnung nach englischem und deutschem Recht. Versicherungsrecht. Sonderheft. Karlsruher Forum, 1994, s. 25–28.

¹⁰⁹ Rozsudek BGH z 2. 2. 1996, sp. zn. V ZR 239/94, NJW 1996, 1339.

¹¹⁰ Viz např. rozsudky BGH z 15. 4. 1997, sp. zn. XI ZR 105/96, NJW 1997, 1917, ze 4. 11. 1997, sp. zn. XI ZR 270/96, NJW-RR 1998, 255, z 12. 11. 1998, sp. zn. IX ZR 145/98, NJW 1999, 284, z 15. 12. 2005, sp. zn. IX ZR 227/04, NJW-RR 2006, 771, z 16. 7. 2009, sp. zn. IX ZR 118/08, a z 15. 4. 2010, sp. zn. IX ZR 62/09, NJW 2010, 1806. Rozsudek BGH ze 2. 2. 1996, sp. zn. V ZR 239/94, NJW 1996, 1339, bývá proto označován za výchozí bod rozhodovací praxe vystavěné na povinnosti k řádné organizaci vědění (*Buck-Fleeb, P.* In: *Hauschka, C. E.* Corporate Compliance Handbuch der Haftungsvermeidung im Unternehmen. 3. Auflage. München: C. H. Beck, 2016, § 2, marg. č. 24).

¹¹¹ *Seidel, A.* Die wertende Wissenszurechnung. Tübingen: Mohr Siebeck, 2021, s. 60–63. Též Fietz popisuje, že se povinnostní model přičítání vědění ustálil v rozhodovací praxi řady senátů Spolkového soudního dvora. Jelikož se však k tomuto pojetí dosud nepřihlášily všechny senáty, nelze podle jeho názoru prozatím hovořit o jeho definitivním (*endgültigen*) etablování v judikatuře (*Fietz, T.* Die Wissenszurechnung gegenüber juristischen Personen. Berlin: Duncker & Humblot, 2021, s. 144–145).